

І.М.ФЛИС, канд. техн. наук, доцент кафедри машинобудування
Львівського НАУ, Львів

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ІНІЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ВИРОБНИЧО-ПЕРЕРОБНИХ КОМПЛЕКСІВ

В даному дослідженні представлено концептуальну модель ініціалізації інноваційних проектів (ІП) виробничо-переробних комплексів (ВПК), створюваних на базі існуючих чи новостворюваних аграрних підприємств. В моделі розглянуто послідовність процесів розвитку ініціалізації ІПВПК. Отримані результати дозволяють здійснити розробку методики моделювання процесів ініціалізації інноваційних проектів виробничо-переробних комплексів та управління цими процесами.

Ключові слова: управління проектами, інноваційний проект, концептуальна модель, ініціалізація проекту, виробничо-переробний комплекс.

Вступ. Інвестиційна привабливість інноваційних проектів виробничо-переробних комплексів (ІПВПК) в аграрному секторі держави повинна забезпечити швидкий і вдалий пошук зацікавлених вкладників фінансових коштів та їх успішне освоєння. Тому, проблема управління ініціалізацією ІПВПК є важливою як в теоретичному плані, так і для практики проектного менеджменту в аграрній галузі держави.

Аналіз основних досягнень і літератури. Методологія менеджменту досліджувалась віддавна багатьма вченими [1]. Що стосується проектного менеджменту, то розвитку теоретичних основ управління інноваційними проектами і програмами присвятили свої дослідження багато відомих вчених, серед яких Танака Хіроші, Бушуев С.Д. [2], Гогунський В.Д. [3], Рибак А.І. [4], Рач В.А. [5].

Велика група науковців у галузі управління проектами і програмами, а саме, Чернов С.К., Кошкін К.В. [6], Тесля Ю.Н. [7], Дружинін Е.А. [8], Рак, Ю.П. [9] Кононенко І.В. [10] та інші працюють над практичним застосуванням управлінського інструментарію для впровадження інноваційних проектів і програм у різних галузях виробництва та суспільної діяльності.

В практиці аграрного виробництва розвитком теорії проектного менеджменту займаються такі дослідники як Сидорчук О.В., Тригуба А.М. [11], Луб П.М. [12], Тимочко В.О. [13] та багато інших. Ними розробляються нові та вдосконалюються існуючі методи і моделі управління проектами, що направлені на підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.

Нами досліджуються наукові і методологічні проблеми управління інноваційними проектами виробничо-переробних комплексів (ІПВПК), створюваних на базі аграрних підприємств [14, 15].

Впровадження ІПВПК у практику діяльності агропромислового комплексу (АПК) України, які б давали значний ефект для розвитку сіл та їх прилеглих територій, на наш погляд, стримується тим, що в теорії проектного менеджменту ще недостатньо опрацьоване наукове обґрунтування методології управління процесами ініціалізації таких проектів.

Мета дослідження, постановка задачі. Мета даного дослідження - створити концептуальну модель розвитку процесів ініціалізації інноваційних проектів виробничо-переробних комплексів в АПК для сталого розвитку сіл та їх прилеглих територій.

Завдання цього дослідження полягає в аналізі послідовності процесів розвитку ініціалізації ІПВПК та у встановленні взаємозв'язків між ними.

Дослідження виконується в рамках виконання Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року [Постанова Кабінету Міністрів України № 1158 від 19.09.2007 р.].

Матеріали досліджень. Вважаємо, що процеси ініціалізації мають надзвичайно важливе значення для початку кожного проекту та його життєздатності. Мотивація в ініціюванні та у розвитку (впровадженні) інноваційних проектів виробничо-переробних комплексів повинна бути домінантною. Без такої – жоден проект немає майбутнього й він може бути припинений або не доведений до завершення у будь-який момент свого життєвого циклу. Мотивованим проект має бути вже від самої своєї ідеї. Тому під час розгляду процесів ініціалізації ІПВПК необхідно враховувати ступінь зацікавленості в таких проектах всіх його учасників.

Результати досліджень. На наше стійке переконання ініціаторами (замовниками та (або) користувачами продукту) ІПВПК можуть бути [15]:

✓ керівництво діючих сільськогосподарських підприємств (СП) з метою підвищення рентабельності сільськогосподарського виробництва;

✓ керівництво харчових (переробних) підприємств з метою набуття власних джерел сільськогосподарської сировини (цукрові, пивоварні, плодоовочепереробні підприємства та ін.) для зменшення собівартості продукції, що тут виготовляється;

✓ зацікавлені інвестори (юридичні і фізичні особи) за умови:

- наявності у них вільних коштів;

- бажання змінити або розширити предмет діяльності;

- ефективного вкладення вільного капіталу для отримання додаткових прибутків;

✓ керівництво сільської (територіальної) чи районної Ради депутатів, адміністративного району, області або Міністерство аграрної політики і продовольства для досягнення нових можливостей: фінансово-економічних, матеріально-технічних, соціально-культурних, екологічних, інших;

✓ проектна команда на чолі із головним менеджером проекту.

Процеси ініціалізації ІПВПК безпосередньо залежать від ступеня ідентифікованості проекту, його конфігурації, концепції та змісту, а головне – властивостей його продукту (рис.).

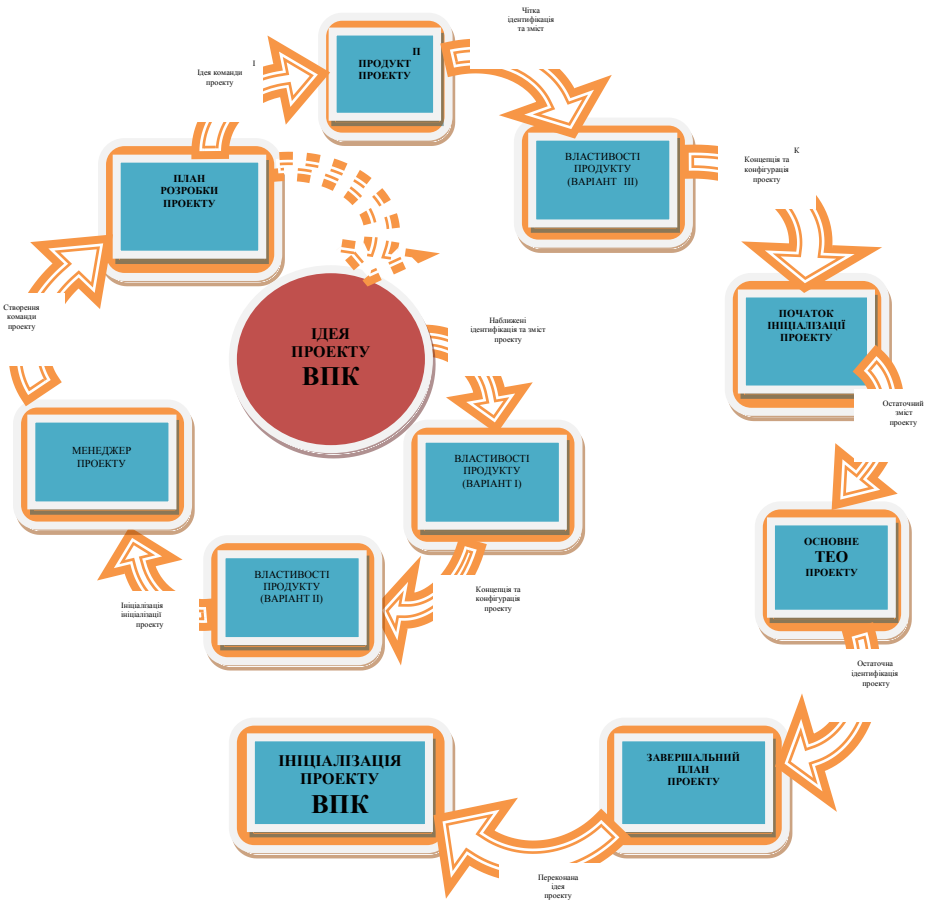

Рис. – Концептуальна модель процесів ініціалізації ІПВПК

Кількісні властивості продукту проекту, які окреслені нами [16]:

- 1) виробнича програма ІПВПК – проектна спеціалізація (види вирощуваної чи отримуваної продукції) і потужність (кількість продукції);
- 2) капіталовкладення – затрати грошових коштів на впровадження ІПВПК;
- 3) рентабельність – прибутковість виробництва після впровадження ІПВПК;

4) окупність – термін повернення капіталовкладень у проект.

Якісні властивості продукту ІПВПК:

- 1) інноваційність проекту;
- 2) інвестиційність ІПВПК – привабливість до вкладення коштів;
- 3) значущість – привнесення ґрунтовних економічних, соціальних, культурних і екологічних змін на даній сільській території;
- 4) вмотивованість – пристосованість, придатність ІПВПК до ініціювання та впровадження.

Кількісні властивості продукту проекту безпосередньо впливають на ідентифікацію та конфігурацію проекту, тобто його доцільність (суспільну потребу в проекті), види і обсяги робіт для його впровадження, терміни їх виконання, а також витрати ресурсів і коштів, та опосередковано – на його концепцію і зміст (місія проекту, його цілі, отримуваний продукт). Якісні властивості продукту чинять вплив навпаки: безпосередньо впливають на концепцію і зміст проекту, та опосередковано діють на конфігурацію та його ідентифікованість. Однак вплив кількісних і якісних властивостей продукту проекту є комплексним та взаємопов'язаним.

Формування властивостей продукту інноваційного проекту створення виробничо-переробного комплексу в процесах ініціалізації проходить три стадії, що відбувається ітераційними кроками:

I-ша стадія – означення властивостей продукту (варіант I) після наближеної ідентифікації ідеї та змісту проекту;

II-га стадія – попередня оцінка властивостей продукту (варіант II) після уточнення концепції та конфігурації проекту;

III-тя стадія – чітке розуміння проектною командою створюваного продукту, усвідомлення його очікуваних властивостей (варіант III), а відтак - ідентифікація командою ідеї та вироблення чіткого змісту проекту.

Вказані стадії визначення властивостей продукту проекту відбуваються, на наше переконання, на доінвестиційній фазі його життєвого циклу. Процеси формалізованого початку ініціалізації ІПВПК відбуваються вже на інвестиційній фазі, протягом яких триває основне техніко-економічне обґрунтування (ТЕО) та розробка завершального плану проекту.

Висновок. Розроблена концептуальна модель дає змогу глибше розуміти особливості виникнення й розвитку процесів ініціалізації проектів ІПВПК. Перспективою подальших досліджень вважаємо необхідність встановити та оцінити взаємозв'язки між процесами ініціалізації проекту, їх взаємовплив.

Список літератури: 1. *Армстронг М.* Менеджмент: методи і прийоми. – К. : Знання-прес, 2006. – 876 с. 2. *Управление инновационными проектами и программами на основе системы знаний Р2М: Монография.// Ярошенко Ф.А., Бушуев С.Д., Танака Х.* – К. : «Саммит-Книга», 2012. – 272 с. 3. *Гогунский В.Д.* Основные законы проектного менеджмента / *Гогунский В.Д., Руденко С.В.* / *Управление проектами: стан та перспективи // Матеріали Міжнар. Наук. техн. конф. – Миколаїв: НУК, 2008. – С. 37-40.* 4. *Рыбак А.И.* Анализ элементов мотивации и делегирования властных полномочий в среде проектной деятельности // *Наукові записки Міжнародного гуманітарного*

університету: Збірник / Під ред. д.т.н., проф *Рибак А.І.* – Одеса: Міжнародн. гуманіт. ун-т, 2008. – Вип. 11: Серія «Управління проектами та програмами». – С. 4-13. **5.** *Чернов С.К.* Концептуальные основы развития наукоемких предприятий в конкурентной среде / *С.К. Чернов, К.В. Кошкин* // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 1/2(43)2012. – С. 20-22. **6.** *Рач В.А.* та ін. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку / Навч. посіб. / *В.А. Рач, О.В. Россошанська, О.М. Медведєва*; за ред. *В.А. Рача.* – К. : «К. І. С. », 2010. – 276 с. **7.** *Тесля Ю.Н.* Как сделать, чтобы методология управления проектами работала на практике / *Ю.Н. Тесля* // Управління проектами: стан та перспективи. – 2013. – № 9. – С. 336–338. **8.** *Дружинин Е.А.* Методологические основы риск-ориентированного подхода к управлению ресурсами проектов и программ развития техники / Дис... д-ра техн. наук: 05.13.22 / Национальный аэрокосмический ун-т им. Н.Е.Жуковского «Харьковский авиационный ин-т». – Х., 2006. – 404 с. **9.** *Рак, Ю.П.* Управління проектами пожежогасіння віддалених зон території оптимізацією топологічних схем / *Ю.П. Рак, О.Д. Синельников, Т.С. Рак* // Комп'ютерні системи та мережі. - Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2008. – С. 97-101. **10.** *Кононенко И.В.* Разработка метода анализа информации для выбора оптимальной методологии управления проектом / *И.В. Кононенко, А.В. Харазий* // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 1/13(55)2012. – С. 4-7. **11.** *Сидорчук О.* Системний підхід до управління змістом та часом в інтегрованих проєктах молочарства / *О. Сидорчук, А. Тригуба, М. Рудинець* // Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету: Збірник / Під ред. д.т.н., проф *Рибак А.І.* – Одеса: Міжнародн. гуманіт. ун-т, 2008. – Вип. 16: Серія «Управління проектами та програмами». – С. 24-27. **12.** *Сидорчук О.В.* Методологія управління виробничо-технологічним ризиком на підставі статистичного імітаційного моделювання робіт у проєктах / *О.В. Сидорчук, П.М. Луб, В.С. Спічак, Т.Д. Гуцол, О.В. Зеленський* // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 1/10(61)2013. – С. 89-92. **13.** *Тимочко В.О.* Концепція проактивного управління портфелем проєктів сільськогосподарського підприємства в умовах турбулентності та глобалізації світової економіки / *В.О. Тимочко, Р.І. Падюка* // Тези доповідей ІХ Міжнародної конференції «Управління проектами у розвитку суспільства». Тема: Управління програмами та проектами в умовах глобальної фінансової кризи // Відп. за випуск *С.Д. Бушуєв.* – К. : КНУБА, 2013. – С. 254-255. **14.** *Flys I.* Scientific and practical aspects of project management for production and reprocessing complexes / TEKA / Polish academy of sciences // Commission Motorization and power industry in agriculture. – Vol. XI. – Lublin, 2011. – p. 83-91. **15.** *Flys I.* Scientific and methodological problems in management of innovative projects creation in production and reprocessing complexes / *I. Flys* // MOTROL. An International Journal On Operation on Farm and Agri-Food Industry Machinery. – Vol. 14. – No 5. – Lublin-Rzeszow, 2012. – p. 57-61. **16.** *Флис I.M.* Модель впливу властивостей продукту на ініціалізацію проєкту // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 1/10(61)2013. – С. 119-9121.

Надійшла до редколегії 21.11.2013

УДК 658.631.36

Концептуальна модель ініціалізації інноваційних проєктів виробничо-переробних комплексів / І. М. Флис // Вісник НТУ «ХП». Серія : Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проєктами. – Х. : НТУ «ХП», 2014. – № 2 (1045). – С. 76-81. – Бібліогр. : 16 назв.

В данному дослідженні представлена концептуальна модель ініціалізації інноваційних проєктів виробничо-переробних комплексів (ІПППК), створюваних на базі діючих або створюваних аграрних підприємств. В моделі розглядається послідовність процесів розвитку ініціалізації ІПППК. Отримані результати дозволяють розробити методику моделювання процесів ініціалізації інноваційних проєктів виробничо-переробних комплексів і управління цими процесами.

Ключевые слова: управління проєктами, інноваційний проєкт, концептуальна модель, ініціалізація проєкта, виробничо-переробний комплекс.

The conceptual model of initialization of innovative project of production and reprocessing complex (IPPRC), created on the basis of existing or newly established farms, has been presented in the article. The model considers a sequence of initialization processes of IPPRC. The obtained results have allowed the development of modeling techniques of initialization process of innovative project of production and reprocessing complex and the management of these processes.

Key words: project management, innovative project, conceptual model, project initialization, production and reprocessing complex.

УДК 004.023

В. М. ЛЕВЫКИН, д-р техн. наук, проф., зав.каф. ИУС ХНУРЭ, Харьков;
М. В. ЕВЛАНОВ, канд. техн. наук, доц., доц. ХНУРЭ, Харьков

ФОРМИРОВАНИЕ СТРУКТУРЫ РАБОТ ИТ-ПРОЕКТА СОЗДАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ

Предлагается подход к моделированию структуры работ ИТ-проекта создания информационной системы как леса онтологий предметной области. Рассмотрены основные особенности информационной технологии управления подобными ИТ-проектами.

Ключевые слова: ИТ-проект, информационная система, онтология предметной области, дерево онтологий, порождающий объект, информационная технология.

Введение. В настоящее время проблема применения классических методов построения структуры работ для такого класса проектов, как ИТ-проекты создания информационных систем (ИС) управления предприятиями и организациями, приобретает особое значение. В соответствии с положениями РМВОК подобные структуры работ проекта имеют ярко выраженную иерархичность [1]. Однако подавляющее большинство современных ИС основаны на принципе модульности, согласно которому результаты разработки ИС изначально рассматриваются как информационно связанные между собой функциональные модули. Более того, развитие сервис-ориентированной архитектуры ИС привело к необходимости рассмотрения в качестве основных результатов ИТ-проекта создания ИС наборов сервисов, реализующих отдельную функцию этой ИС. Таким образом, возникает противоречие между описанием желаемых результатов создания ИС в проектных решениях и технической документации с одной стороны и в системе управления проектом с другой стороны.

Следует отметить, что существующие международные стандарты в этой области оставляют данную проблему практически нерешенной [2]. В соответствии с типовыми процессами создания ИС решение о начале работ по созданию ИС принимается по результатам выявления потребностей будущих пользователей ИС, формирования на основе этих потребностей